

۱۰۰ کتاب خوب برای همه کودکان و نوجوانان ایران

کتاب ۹

می‌خواهم دانشمند باشم

عنوان:

ناشر:

۱۰۰ کتاب خوب، برای همه کودکان و نوجوانان ایران
کتاب ۹:

می‌خواهم دانشمند باشم

پدیدآورنده: حسین لطف‌آبادی

زبان نوشتاری: فارسی و انگلیسی

نوع کتاب (ژانر): ادبیات روان‌شناختی و آموزشی و

پرورشی کودکان و نوجوانان

موضوع کتاب (سوژه): آموزش دانش‌دوستی و

دانشمند شدن بر اساس دانش روان‌شناسی تربیتی

برای کودکان و نوجوانان

گروه سنی: کودکان دبستانی و نوجوانان دبیرستانی

الف - لطف‌آبادی، حسین

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

رده‌بندی دیوئی: ۲۹۷/۶۵۳

شابک (ISBN): ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۸۹-۰۸-۱

کتاب‌شناسی ملی ایران: ۳۸۸۹۱۶۲

تاریخ صدور مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد: ۹۴/۶/۱۵

انتشارات حکیم فردوسی، تهران

سال چاپ: ۱۳۹۵ / ۲۰۰۰ جلد، مصور

تصاویر، گرافیک، صفحه‌آرایی، و چاپ:

آتلیه انتشارات حکیم فردوسی

دیزاینر: عاطفه محمدی

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب را برای انتشارات حکیم

فردوسی محفوظ است. هرگونه اقتباس و ترجمه

از تمام یا بخشی از این کتاب، به‌صورت بازسازی،

ذخیره‌سازی در سیستم بازیابی، یا انتقال به هر شکل

و به هر صورت دیگر، اعم از الکترونیکی، مکانیکی،

تصویربرداری، و ضبط و غیره، بدون اجازه قبلی و

کتبی انتشارات حکیم فردوسی ممنوع است.

نشانی: تهران، ولنجک، خ گلستان یکم، پلاک ۱۰،

واحد ۸ (کد پستی ۱۹۸۴۷۱۴۶۵۸)

تلفن: ۰۲۱-۲۲۴۰۹۵۲۰

Website: www.hakimferdowsi.com

Email: info@hakimferdowsi.com

راهنمای خواندن کتاب می‌خواهم دانشمند باشم

از ۵۵ سال پیش (از سال ۱۳۴۱) تا به حال، که در کار روان‌شناسی و روان‌شناسی تربیتی کودکان و نوجوانان بوده‌ام، مشاهدات و بررسی‌ها و پژوهش‌های من در این سال‌های طولانی نشان داده‌اند که کودکان خردسال ظرفیت و استعداد فراوانی برای شناخت جهان طبیعی دارند و درصدی از آنان واقعاً مستعد هستند که دانشمند بشوند. اگر برای کودکان فرصت مناسب فراهم شود، به هر پدیده‌ای که بر می‌خورند، آن را به دقت مشاهده می‌کنند، سؤال می‌پرسند، پیش‌بینی می‌کنند، و به توصیف و تبیین آن می‌پردازند. آنان همان کارهایی را می‌کنند که دانشمندان می‌کنند و اگر این رفتار طبیعی آنان را تقویت کنیم بسیاری از آنان دانشمند خواهند شد.

از سوی دیگر، بررسی‌های مرا نشان می‌دهد که بین دنیایی که کودکان بطور طبیعی مشاهده می‌کنند و می‌شناسند، دنیایی که مدارس ما به آن‌ها می‌شناسانند تفاوت‌های بزرگ و تعارض‌های بسیار وجود دارد. این نظر روش کار نیز، تفکر مسلط در کودکان از نوع عینی و عملیاتی است ولی آموزش‌ها در مدارس، که باید از طریق تقویت جستجوگری و پژوهش و عمل توسط خود دانش‌آموزان باشد، غالباً غیرعملیاتی و سخن‌گویی و حرف‌افش است و باعث می‌شود که نقشه‌های شناختی علمی و دقیق و مفاهیم نیرومند و کارآمد در ذهن دانش‌آموزان شکل نگیرد.

مدارس در برنامه‌های خود طوری عمل می‌کنند و مطالبی را آموزش می‌دهند و روش‌هایی را به کار می‌گیرند که به تدریج نگرش غیرعلمی و غیراندیشه‌مند در ذهن دانش‌آموزان نهادینه می‌شود و امور گوناگون را چنانکه واقعاً هست نمی‌بینند. نمونه‌ای که نقشه‌های شناختی و مفاهیم ذهن آنان نیمه‌واقع‌بینانه و نیمه‌خرافی است. از این نظر، آموزش علوم طبیعی و تاریخی و علوم انسانی و هنرها وضعیت بدتری دارد و امکان نگرش علمی و خردمندانه به مسائل گوناگون را به تدریج از آنان سلب می‌کند. مثلاً به نگرش مردم عامی، که چند سالی از عمر خود را در مدارس ابتدایی و سال‌هایی از دوره دبیرستان صرف کرده‌اند، به مسأله زندگی و مرگ و طول عمر و روش زندگی و محیط زیست و مناسبات اقتصادی و نظم اجتماعی و رشد فرهنگی و غیره، دقت کنید تا ببینید درک و دریافت‌ها و تفکر آنان در این موارد تا چه اندازه غیرواقع‌بینانه و نادرست است.

در این کتاب کوشش من آن بوده است که به زبانی ساده و دوستانه و غیرمستقیم به کودکان نشان دهم که دانش به معنای مطالعه و شناخت واقعی و عینی و چگونگی و چرایی واقعه‌ها و امور اطراف ما در جهان طبیعی و جهان انسانی است و هنگامی که این دانش عینی در کنار خردمندی و ارزش‌های اخلاقی و انسانی قرار گیرد درمانگر تمام مسائل و مشکلات ماست.

هدف‌های یادگیری از این کتاب برای کودک

کودک باید با خواندن یا خوانده شدن این کتاب برای او، به این نتیجه برسد که (۱) دانش را دوست دارد؛ (۲) خیلی مایل است که یک دانشمند بشود؛ (۳) آموزش‌های علمی، مورد علاقه او است؛ (۴) بدون دانش و بدون شناخت واقعی و عینی پدیده‌ها زندگی ما دچار مشکلات بزرگ خواهد بود؛ (۵) دانشمندان مردمان مهمی هستند و او دوست دارد مثل آنان باشد.

چگونگی کار با کودک در استفاده از این کتاب

۱- آموزش کودک پیش دبستانی و دبستانی باید از طریق جستجوگری و پژوهش و عمل باشد. به پدر و مادرها و مربیان و معلمان توصیه می‌شود هر سؤال و مسأله‌ای را که در این کتاب ارائه شده با مثال‌های عینی برای کودک توضیح دهند و در هر مورد که ممکن است امکانات عینی برای جستجوگری عملی که کودک و یافتن پاسخ به سؤالات او فراهم کنند.

۲- از کودک سؤالات مهم و معنی‌دار بپرسید و از او بخواهید که پاسخ به هر پرسش را با جستجوی پیگیرانه شخصی پیدا کند و شما هم در کنار او باشید و در مرز مجاور رشد فکری و دانش کودک به او کمک کنید. آشنا کردن کودک با کتابخانه‌ها و مراکز علمی و فضاهای موجود دانش در اینترنت نیز برای جستجوگری علمی او حائز اهمیت است.

۳- در نگرش به دلایل هر مسأله، به کودک کمک کنید تا از سطحی‌نگری و یک‌عاملی دیدن پدیده‌ها بپرهیزد و علت‌های گوناگون ایجادکننده واقعه‌ها را بشناسد و ارائه کند و در هر مورد که اطلاعات کافی ندارد بگوید نمی‌دانم ولی جستجو و پیگیری می‌کنم که بدانم.

۴- در اظهارات و دیدگاه‌هایی که کودک مطرح می‌کند از او بپرسید چرا و چگونه، و از او بخواهید که مستندسازی و الگوبرداری کند و پشتوانه‌های عینی برای اظهارات و دیدگاه‌های خود ارائه نماید.

۵- مسائل نظری را به زبانی ساده مطرح کنید تا ساختار و محتوای زبان علمی در کودک تقویت شود و از او بخواهید از زوایای گوناگون به هر مسأله نگاه کند و استدلال نماید.